

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет радіоелектроніки

Факультет інформаційно-аналітичних технологій та менеджменту
(повна назва)

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою
(повна назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету ІТМ

В. Дорош

Володимир ДОРОШЕНКО

(підпис, ім'я, прізвище)

«31» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Проектний та грантовий менеджмент

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)
(бакалаврський, магістерський, освітньо-науковий)

спеціальність 051 Економіка
(код і повна назва спеціальності)

освітньо-наукова програма
(професійна або наукова)

Економіка

(повна назва програми)

Харків – 2023 р.

Розробник: І.В. Колупаєва, професор кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, д.е.н., професор
(ініціали, прізвище, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою

Протокол від «29» серпня 2023 р. № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Тетяна ПОЛОЗОВА

(ім'я, прізвище)

Гарант освітньо-наукової програми

(підпис)

Іріна КОЛУПАЄВА

(ім'я, прізвище)

Схвалено методичною комісією факультету ІТМ

Протокол від «30» серпня 2023 р. № 1

Голова методичної комісії

(підпис)

Аліна ШАФРОНЕНКО

(ім'я, прізвище)

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни*	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС* – 4	Вибіркова дисципліна зі спеціальності	
Змістових модулів – 2	Рік підготовки:	
	1-й	-
Індивідуальних завдань* : КР– 1	Семестр	
	2-й	-
Загальна кількість годин* – 120	Кількість годин	
	120	-
	Навчальні заняття:	
	1) лекції, год.	
Мова навчання – українська	24	-
	2) практичні, год.	
	24	-
	3) лабораторні, год.	
	-	-
	4) консультації, год.	
	8	-
	Самостійна робота, год.	
	64	-
	в тому числі: КР, год.	
	18	-
	Вид контролю: залік	

Примітка.

* Відомості з навчального плану.

** Структурна одиниця дисципліни (складається із змістових модулів). Рекомендована кількість модулів дорівнює кількості контрольних точок.

2 МЕТА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ З ЇЇ ВИВЧЕННЯ

2.1 Мета вивчення дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Проектний та грантовий менеджмент» є формування у здобувачів вміння та навичок фандрайзингу, підготовки та подання проектних заявок для грантової підтримки, а також навичок про особливості імплементації грантових проектів.

«Проектний та грантовий менеджмент» є вибірковою дисципліною зі спеціальності 051 Економіка.

2.2 Результати навчання

За результатом вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

Знати:

- основний інструментарій проектного менеджменту;
- інформаційну базу грантів в Європі та Україні;
- інструментарій комунікативних стратегій і тактик, які можуть використовуватися для успішної проектної діяльності;
- основні Agile-інструменти управління проектами.

Вміти:

- ініціювати проектну діяльність та оперувати основними категоріями проектного менеджменту;
- визначати донора і форми комунікації з ним;
- розробляти основні структурні складові проекту, готувати та подавати проектну заявку;
- формувати проектну команду;
- розробляти календарний графік та бюджет проекту;
- вести проектну документацію та звітність по проектній діяльності;
- розвинути навички командної роботи з підготовки проектної пропозиції та управління проектом з грантовою підтримкою.

Перелік сформованих компетентностей (відповідно до освітньо-наукової програми):

– загальні:

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

– спеціальні (фахові, предметні):

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.

СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з урахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проекти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.

Програмні результати навчання (відповідно до освітньо-наукової програми):

РН05. Пропонувати нові рішення, розробляти наукові проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з урахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.

РН06. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

2.3 Передумови вивчення дисципліни

Перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше: Іноземна мова як мова наукової комунікації; Особливості сучасної наукової комунікації; Інноваційна парадигма розвитку економіки.

Перелік раніше здобутих результатів навчання:

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.

РН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.

РН04. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи.

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I. Грантрайтинг

Тема 1. Фонди та види грантів. Суб'єкти грантового менеджменту

Проектний підхід в управління грантовими освітніми ініціативами. Підготовка навчального закладу та його співробітників до проектних викликів. Ефективність проектного менеджменту.

Джерела недержавного фінансування освіти. Грантові можливості. Пошук донора. Партнерські проекти. Інтернет-ресурси з базами даних. Digital-майданчики для пошуку грантів. Особливості роботи з європейськими та американськими донорами. PIC-код та DUNS-номер як стартові інструменти для участі в зарубіжних грантових програмах.

Робота з фондами. Європейські програми Еразмус+ (можливості для школи напрямів E-twinning, KA2, Жан Моне та ін.), Креативна Європа, Горизонт Європа (Горизонт 2020). Агентство США з міжнародного розвитку.

Тема 2. Проектна команда

Визначення освітнього проекту. Класифікація освітніх проектів. Грантовий освітній проект, його особливості.

Проектна команда: структура, принципи формування. Релевантність учасників. Визначення функцій, ролей та відповідальності членів проектною команди. Особливості складання CV учасників проектною команди. Взаємозв'язок компетенцій проектною команди та змісту проекту.

Тема 3. Робочий план проекту

Дизайн проекту. Визначення та складові життєвого циклу проекту.

Інструменти проектною пропозиції: Deliverables, Milestones, Workpackages, events. Календарне планування діяльності. Діаграма Ганта. Логічна матриця.

Опис потенційного впливу проекту та очікуваних результатів, методи і форми поширення та використання інформації про проект та його майбутні результати. Опис методів візуалізації проекту.

Тема 4. Бюджет та кошторис проекту

Бюджет проекту. Планування витрат. Бюджет та види грантового фінансування. Основні статті бюджету. Відповідність діяльності статтям бюджету. Зміни обсягів витрат, переміщення між статтями бюджету. Внутрішній кошторис: особливості укладання. Державні закупівлі: основні види. Використання системи ProZorro. Внутрішні положення про закупівлі. Створення закупівельної комісії. Формулювання технічного завдання. Проведення конкурсу. Особливості формування бюджету проекту за різними формами в залежності від типу проекту (принцип фіксованої ставки, бюджетне фінансування за запланованими статтями).

Змістовий модуль II. Імплементация проекту та звітування

Тема 5. Імплементация проекту, моніторинг та оцінка

Інструменти управління проектом. Філософія гнучкого управління проектами Agile, її принципи та цінності, сильні та слабкі сторони.

Особливості методів Waterfall, Scrum, Kanban та ін., можливості їх застосування в освіті. Поділ проекту на терміни та етапи. Розподіл ролей в залежності від інструменту управління. Дошки Trello в імплементации проектів. Моніторинг та аудит.

Психологічні аспекти управління проектами. Основні виклики та переваги роботи в команді. Особливості комунікації в проектній команді. Основи лідерства. Тайм менеджмент. Управління конфліктами та ефективна комунікація.

Тема 6. Оцінка ризиків проекту

Управління в умовах невизначеності. Визначення потенційних ризиків проекту. Види ризиків. Робота з ризиками. Вирішення кризових ситуацій.

Тема 7. Звітність проекту

Проектна документація. Базовий перелік документів та додатків. Процедура подання проекту. Вивчення умов заповнення апікаційних форм. Особливості роботи з електронною формою. Основні додатки до апікаційної форми. Особливості оцінювання поданих апікаційних пакетів.

Реєстрація проекту. Формування реєстраційного пакету. Комунікація з донором. Типи договорів за видами діяльності. Поточне та підсумкове звітування. Правила візуалізації. Закриття та формування звіту проекту.

4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лк	пз	конс	с.р.		лк	пз	конс	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль I. Грантрайтинг										
Тема 1. Фонди та види грантів. Суб'єкти грантового менеджменту	12	2	2	1	7					
Тема 2. Проектна команда	13	2	2	1	8					
Тема 3. Робочий план проекту	18	4	4	1	9					
Тема 4. Бюджет та кошторис проекту	17	4	4	1	8					
Разом за змістовим модулем I	60	12	12	4	32					
Змістовий модуль II. Імплементация проекту та звітування										
Тема 5. Імплементация проекту, моніторинг та оцінка	19	4	4	1	10					
Тема 6. Оцінка ризиків проекту	21	4	4	1	12					
Тема 7. Звітність проекту	20	4	4	2	10					
Разом за змістовим модулем II	60	12	12	4	32					
Індивідуальні завдання										
КР. Розробка проектної пропозиції					18					
Усього за семестр	120	24	24	8	64					

5 ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Фонди та види грантів. Суб'єкти грантового менеджменту	2	
2	Тема 2. Проектна команда	2	
3	Тема 3. Робочий план проекту	4	
4	Тема 4. Бюджет та кошторис проекту	4	
5	Тема 5. Імплементация проекту, моніторинг та оцінка	4	
6	Тема 6. Оцінка ризиків проекту	4	
7	Тема 7. Звітність проекту	4	
	Усього	24	

6 ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні роботи не передбачені навчальним планом.

7 САМОСТІЙНА РОБОТА

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Вивчення теоретичного матеріалу з використанням конспектів і навчальної літератури	18	
2	Підготовка до практичних занять	14	
3	Підготовка до виконання контрольної роботи	18	
4	Підготовка до модульних завдань (тести)	14	
	Усього	64	

8 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

8.1 Контрольні роботи (КР)

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	КР. Розробка проектної пропозиції	18	
	Усього	18	

9 МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Вивчення дисципліни «Проектний та грантовий менеджмент» здійснюється зі застосуванням різних методів.

Словесні методи навчання містять *лекції*, які розкривають сутність наукових понять, явищ та процесів, які пов'язані загальною темою; *пояснення*, за допомогою яких розкривається сутність закону або процесу з використанням попереднього досвіду здобувачів вищої освіти; *розповіді* з метою спонукання здобувачів вищої освіти до створення в уяві певного образу; евристичних та репродуктивних *бесід*, які передбачають приведення попередніх знань до усвідомлення нових явищ та понять.

Наочні методи навчання, які передбачають *демонстрацію* (показ процесів у динаміці), *ілюстрацію* (схеми, графіки) та *спостереження* (сприймання процесів без втручання у ці процеси).

Практичні методи навчання сприяють формуванню вмінь і навичок, логічному завершенню ланки пізнавального процесу стосовно конкретної теми або розділу. Вони містять: *семінарські заняття*, спрямовані на використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань; також виконання *письмових вправ* з метою цілеспрямованого повторення здобувачами вищої освіти окремих дій задля формування умінь та навичок за дисципліною.

10 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

10.1 Розподіл балів, які отримують здобувачі (кількісні критерії оцінювання)

Оцінювання знань здобувачів з дисципліни здійснюється на основі результатів поточного контролю, модульного контролю та залікового модульного контролю.

Завданням **поточного контролю** є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, що здійснюється під час лекційних, семінарських занять у формах обговорення здобувачами актуальних питань дисципліни, аналізу ситуацій (аудиторна робота), оцінювання результатів їх самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

Завданням **модульного контролю (МК)** є перевірка засвоєння навчального матеріалу, який міститься у залікових модулях, що реалізуються у відповідних формах навчального процесу. Завдання, що виносяться на модульний контроль, оцінюються в балах. Модульний контроль проводиться письмово у вигляді тестів або контрольної роботи.

Заліковий модульний контроль (ЗМК) – оцінювання знань здобувачів за кожним із залікових модулів, яке здійснюється на основі визначення суми балів за результатами поточного контролю за аудиторну та позааудиторну роботу та модульної контрольної роботи. За підсумками двох модулів з дисципліни знання здобувачів оцінюються у діапазоні балів від 0 до 100.

Номер змістового модуля	Вид заняття/контрольний захід	Оцінка Осем
1	Пз № 1	6
	Пз № 2	6
	Пз № 3	7
	Пз № 4	7
	Пз № 5	7
	Пз № 6	7
	Контрольна точка 1	40
2	Пз № 7	5
	Пз № 8	5
	Пз № 9	5
	Пз № 10	5
	Пз № 11	5
	Пз № 12	5
	Контрольна робота № 1	30
	Контрольна точка 2	60
	Усього за семестр	100

10.2 Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

1. Основний інструментарій проектного менеджменту.
2. Сучасний європейський досвід проектного менеджменту в галузі освіти.
3. Інформаційну базу грантів в Європі та Україні.
4. Інструментарій комунікативних стратегій і тактик, які можуть використовуватися для успішної проектної діяльності.
5. Основні Agile-інструменти управління проектами; основи тайм-менеджменту.

Необхідний обсяг умінь для одержання позитивної оцінки:

1. Ініціювати проектну діяльність та оперувати основними категоріями проектного менеджменту.
2. Визначати донора і форми комунікації з ним.
3. Розробляти основні структурні складові проекту, готувати та подавати проектну заявку.
4. Формувати проектну команду.
5. Розробляти календарний графік та бюджет проекту.
6. Вести проектну документацію та звітність по проектній діяльності.
7. Розвинути навички командної роботи з підготовки проектної пропозиції та управління проектом з грантовою підтримкою.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру.

Задовільно, E (60-65): виставляється здобувачу, що виявив знання основного навчального матеріалу в мінімальному обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконував завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; припустив помилки у відповіді на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, які він може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.

Задовільно, D (66-74): заслуговує здобувач, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання й майбутньої роботи за спеціальністю, впорався з виконанням завдань, передбачених програмою; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповіді на запитання при виконанні завдань тощо, принципи, які може усунути самостійно.

Добре, C (75-89): заслуговує здобувач, який виявив повні знання навчально-програмного матеріалу при виконанні передбачених програмою завдань, але припустив ряд помітних помилок; засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичний характер знань з дисципліни; здатний до їх самостійного використання та поповнення в процесі подальшої навчальної роботи і професійної діяльності.

Відмінно, B (90-95): виставляється здобувачу, який виявив систематичні та глибокі знання навчального матеріалу з даної дисципліни вище середнього рівня. Він продемонстрував уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою; засвоїв літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та їх значення для подальшої професійної діяльності.

Відмінно, A (96-100): заслуговує здобувач, який виявив всебічні систематичні та глибокі знання навчально-програмного матеріалу, вміння вільно виконувати завдання, що передбачені програмою, засвоїв основну та додаткову літературу, яка рекомендована програмою; проявив видатні творчі здібності в розумінні, в логічному, чіткому, стислому та ясному трактуванні навчально-програмного матеріалу; засвоїв основні поняття дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

Отримані бали переводяться за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка з дисципліни	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен, курсовий проєкт (робота), практика	залік
96-100	A	5 (відмінно)	зараховано
90-95	B	5 (відмінно)	
75-89	C	4 (добре)	
66-74	D	3 (задовільно)	
60-65	E	3 (задовільно)	
35-59	FX	2 (незадовільно)	незараховано
1-34	F		

11 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

11.1 Базова література

1. Дей М. О. Управління науковими проектами: особливості написання успішної заявки на грант [Електронний ресурс]. *Міжнародний юридичний вісник: збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2016. Вип. 1. С. 212-215. URL: <https://journals.dpu.kyiv.ua/index.php/law/article/view/239/226>.
2. Кеда М.К. Проектний менеджмент у закладах освіти: практикум. Чернігів : SCRIPTORIUM, 2023. 148 с. ISBN 978-617-95134-1-1.
3. Кобзарев О. Фандрейзинг. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Асоціація міст України Київ, ТОВ «Підприємство «Віеней», 2015. 84 с. URL: <https://auc.org.ua/sites/default/files/library/4fundbwwweb1.pdf>.
4. Кононов А. О., Куц Л. А. Як написати грант : консультація / Нац. б-ка України для дітей; уклад. Київ, 2020. 16 с. URL: <https://chl.kiev.ua/mbm/тексти/2020/Як%20написати%20грант.pdf>.

11.2 Допоміжна література

5. Erasmus+: Programme Guide. URL: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/sites/default/files/2023-01/ErasmusplusProgramme-Guide2023-v2_en.pdf.
6. Project management guide 2022. URL: https://www.flinschools.com/uploads/1/1/8/9/118908723/project_management_guide_2022.pdf.

12 ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

7. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
8. Наукова бібліотека Харківського національного університету радіоелектроніки. URL: <http://lib.nure.ua>
9. Електронний архів відкритого доступу Харківського національного університету радіоелектроніки. Наукові праці викладачів кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою URL: <http://openarchive.nure.ua/handle/document/67>
10. Сайт кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою Харківського національного університету радіоелектроніки. Робочі програми навчальних дисциплін. URL: <https://eces.nure.ua/aspirantam>
11. Інформаційні ресурси веб-порталу «Європейський простір». URL: eu.prostir.ua.
12. Інформаційні ресурси веб-порталу «Громадський простір». URL: prostir.ua.

13. Інформаційний вебсайт Національного Еразмус+ офісу в Україні. URL: <https://erasmusplus.org.ua>.
14. EU Funding & Tenders: Online Manual. URL: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/om_en.pdf.
15. Національний фонд досліджень України / конкурси проектів. URL: <https://nrfu.org.ua/>.
16. Національний портал програми «Горизонт 2020». URL: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>.
17. НАТО грантова програма Science for Peace and Security. URL: <https://www.nato.int/cps/en/natolive/78209.htm>.
18. Вишеградський Фонд регіональної кооперації. URL: <https://www.visegradfund.org/apply/grants/>.
19. Посольство США в Україні. URL: <https://ua.usembassy.gov/education-culture/>.
20. Посольство Франції в Україні. URL: <https://ua.ambafrance.org/-Kul-tura>.